

Oppilaaksioton perusteet perusopetuksessa

Sivistyslautakunnan tehtäväalueen toimintasäännön 3 §:n mukaan oppilaaksioton perusteista päättää sivistyslautakunta.

1. Lainsäädännöllinen tausta

Yleiset perusteet oppilaaksiottoon tulevat perusopetuslaista (PoL 1998/628). Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Täyttääkseen velvollisuutensa kunnan tulee osoittaa oppivelvolliselle lähikoulu, jossa opetus järjestetään ja johon oppilaalla on aina oikeus päästä. Kunta voi vapaasti määritellä menettelyn, jolla oppilaita kouluun osoitetaan. Koulupaikan määrittelyssä on kuitenkin toimittava tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti (PoL 4§, 6§, Hallintolaki 6§).

Jos oppilaan koulumatka on yli 5 kilometriä tai jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu hänelle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, hänellä on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Oppilaalla on myös oikeus em. syistä oikeus kuljetuksen asemasta saada riittävä avustus kuljettamiseen tai saattamiseen (PoL 32 §).

Lähikoulua osoitettaessa lähtökohtana on, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Lähikoulu ei aina ole oppilasta maantieteellisesti lähin koulu tai koulu, joka on helppokulkuisimman koulumatkan päässä, vaan myös muu asianomaisen lainkohdan asettamat edellytykset täyttävä koulu voidaan kokonaisarviointin perusteella osoittaa lähikouluksi. (PoL 6 §).

Oppilaalla on oikeus pyrkiä myös muuhun kuin kunnan hänelle osoittamaan lähikouluun. Tällöin hän pyrkii toissijaiseen kouluun. Tässäkin tilanteessa hakijoihin sovelletaan yhdenvertaisia valintaperusteita. Jos opetuksessa noudatetaan painotettua opetussuunnitelmaa, voidaan oppilaaksioton perusteena käyttää myös valintakokeita (esim. musiikkiluokkatesti). Toissijaiseen kouluun hakijalla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen tai avustukseen (PoL 32§).

Kunta voi määritellä koulun/vuosiluokkien koon ja opetusryhmien lukumäärän voidakseen suunnitella ja hallita opetusjärjestelyjä, kustannuksia, vieraskuntalaisten määrää ja muita opetuksen järjestelyihin vaikuttavia asioita (PoL 6§)

2. Menettelytavat Jyväskylän kaupungin perusopetusta antavissa kouluissa

Jyväskylän kaupunki ottaa järjestämäänsä perusopetukseen oppilaiksi ensisijaisesti vain Jyväskylässä asuvat lapset.

Lähikoulua osoitettaessa oppilaaksiottoa koskevat päätökset tehdään niiden vuosiluokkien ajaksi, joita asianomaisessa koulussa opetetaan. Yhtenäiskouluissa oppilaaksiottoa tarkistetaan kuudennella luokalla noudattaen lähikoulun osoittamisen periaatteita. Toissijaisessa oppilaaksiotossa päätös voi olla määräaikainen. Määräaikainen päätös voidaan tehdä, jos alueelle on ennakoitavissa muuttoa, joka lisää ensisijaisten oppilaitten määrää.

Oppilaan muuttaessa asuinpaikkaa Jyväskylässä kesken lukuvuoden, hänelle osoitetaan uusi lähikoulu, jossa tehdään uusi oppilaaksiottopäätös. Oppilaalla on kuitenkin huoltajan niin halutessa oikeus hakea ennen asuinpaikan vaihtumista olevaan kouluun ns. toissijaisena hakijana. Tällöin toissijaisen oppilaaksioton opetusryhmän enimmäiskoosta voidaan perustelusta syystä poiketa määrääjäksi.

Näitä oppilaaksioton perusteita ei sovelleta otettaessa oppilaita esiopetukseen, maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen ja starttiluokille.

Vieraskuntalaisia oppilaita kouluun otettaessa, kuntien on kirjallisesti sovittava oppilaille järjestettävistä palveluista, järjestämistavasta sekä kustannuksista (mm. koulukuljetukset ja koulunkäynnin ohjaaja-palvelut)

3. Lähikoulu ja sen osoittaminen

Lähikoulun määrittelyssä otetaan huomioon koulupaikkojen ja luokkien lukumäärä sekä koulutilojen riittävyys perusopetusalueen kouluissa (ns. tarkoituksenmukaisuusperiaate). Oppilaalle voidaan osoittaa kouluksi turvallisen ja lyhyen matkan päässä oleva muu kuin lähimpänä kotia oleva koulu, jos koulujen välisiä oppilas- tai luokkamääriä on tarvetta tasata esimerkiksi taloudellisten reunaehtoien vuoksi.

Jyväskylässä oppilaan lähikoulu määritellään ilmoittautumisen jälkeen siten, että huomioidaan kaikki kaupungissa asuvat koulutulokkaat ja oppilaat, heillä mahdollisesti olevat terveydentilaan liittyvät tai muut erityiset syyt, sisarusperuste ja koulumatka. Lisäksi otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon huoltajan esittämä lähikoulutoive.

3.1. Oppilaalle osoitetaan lähikoulu seuraavan järjestyksen mukaisesti:

3.1.1. Osoitetaan lähikoulu sellaiselle oppilaalle, jolla on edellä tarkoitettu **terveydentilaan** liittyvä tai muu erityinen syy, joka tulee huomioida koulua osoitettaessa (PoL 3§ 2 mom). Huoltajalta voidaan pyytää tai hän voi itse tarvittaessa esittää asiassa asiantuntijalausunnan kouluun ilmoittautumisen yhteydessä.

3.1.2. Osoitetaan lähikoulu muille oppilaille siten, että koulumatkasta tulee **mahdollisimman turvallinen ja lyhyt**. Matka mitataan ympäri vuoden käytössä olevaa jalankulkukelpoista reittiä myöten (reitti-GIS-ohjelma/Jyväskylän kaupungin karttaohjelma).

3.1.3. Mikäli opetusryhmien tarkoituksenmukaisen muodostamisen näkökulmasta on mahdollista, nuoremmalle samassa osoitteessa asuvalle sisarukselle osoitetaan sama lähikoulu, **jossa vanhempi sisarus on jo oppilaana päätöksentekohetkellä ja on edelleen, kun nuorempi sisarus aloittaa koulunkäynnin (sisarusperuste)**. Tämä voi toteutua huoltajan pyynnöstä.

Sisarusperustetta ei sovelleta, jos

- sisarus on sijoitettu ko. kouluun erikoisluokalle, erityisen tuen päätöksen, valintakokeen tai erityisten valintaperusteiden perusteella
- hänet on valittu toissijaiseksi oppilaaksi
- koulun oppilaat siirtyvät kokonaisuena luokkana toiseen kouluun seuraavalle luokkasteelle

Mikäli lähikouluksi joudutaan osoittamaan koulu, jonne on järjestettävä koulukuljetus, huomioidaan kustannukset ja muut käytännön järjestämiseen liittyvät syyt.

Mikäli tämän jälkeen yhdenvertaisessa asemassa olevia oppilaita on kaksi tai enemmän, neuvotellaan ensin huoltajien kanssa ja mikäli heidän kanssaan ei päästä yhteisymmärrykseen, oppilaat valitaan arpomalla.

3.2 Lähikoulun osoittaminen siirryttäessä alakoulusta yläkouluun tai yhtenäiskouluun

Yhtenäiskouluissa oppilaan koulupolku jatkuu pääsääntöisesti samassa koulussa koko perusopetuksen ajan. Oppilaaksiottoa kuitenkin tarkistetaan kuudennella luokalla noudattaen lähikoulun osoittamisen periaatteita ja tässä luvussa olevia tarkennuksia.

Perusopetusalue	Alakoulut, joista siirrytään yhtenäis- tai yläkouluun	Pääsääntöinen yhtenäis- tai yläkoulu
Alue pohjoinen	Puuppolan koulu (1.-6. lk), Liinalammin päiväkotikoulu (1.-4. lk)	Tikkakosken yhtenäiskoulu (1.-9. lk)
	Keski-Palokan koulu (1.-6. lk), Savulahden koulu (1.-4. lk), Saarenmaan koulu (1.-4. lk)	Mankolan yhtenäiskoulu (1.-9. lk) Kilpisen yhtenäiskoulu (1.-9. lk)**** Viitaniemen koulu (7.-9. lk)****
	Jokelan koulu (1.-6. lk)	Palokan yhtenäiskoulu (1.-9. lk)
Alue itä	Janakan päiväkotikoulu (1.-4. lk), Oravasaaren koulu (1.-4. lk), Jyskän koulu (1.-6. lk)	Vaajakosken yhtenäiskoulu (5.-9. lk) Vaajakummun yhtenäiskoulu (1.-9. lk)*
	Halssilan koulu (1.-6. lk), Kangasvuoren päiväkotikoulu (1.-3. lk)*****	Huhtasuon yhtenäiskoulu (1.-9. lk)
Alue etelä	Tikan koulu (1.-6. lk)	Kuokkalan yhtenäiskoulu (1.-9. lk) Kuokkala svenska skola (1.-9. lk)
	Keljonkankaan koulu (1.-6. lk)	Säynätsalon yhtenäiskoulu (1.-9. lk) ***
	Tikkalan päiväkotikoulu (1.-6. lk)	Korpilahden yhtenäiskoulu (1.-9. lk)
Alue länsi	Keljonkankaan koulu (1.-6. lk)**, Keltinmäen koulu (1.-6. lk), Kypärämäen koulu (1.-6. lk)	Kilpisen yhtenäiskoulu (1.-9. lk)**
	Kortepohjan koulu (1.-6. lk), Lohikosken koulu (1.-6. lk), Puistokadun päiväkotikoulu (1.-6. lk), Vesangan päiväkotikoulu (1.-6. lk)	Viitaniemen koulu (7.-9. lk)

* Kanavuoren alueen oppilaat – Vaajakosken yhtenäiskoulu tai Vaajakummun yhtenäiskoulu

** Keljonkankaan koulusta alueelta Vanha Keljonkankaantie- Lotilantie – tien keskiviivasta katsoen Kilpisen koulun puolella olevat osoitteet: oppilaaksiotus Kilpisen yhtenäiskouluun, muut Keljonkankaan koulun oppilaat Säynätsalon yhtenäiskouluun.

*** Säynätsalon yhtenäiskoulu muodostuu Lehtisaaren koulusta (4.-9. lk), Muuratsalon päiväkotikoulusta (1.-3. lk) sekä Säynätsalon päiväkotikoulusta (1.-3. lk).

**** Savulahden koulun oppilaat ohjautuvat viidennestä vuosiluokasta alkaen joko Mankolan yhtenäiskouluun (Palokan puoleisen alueen oppilaat), Kilpisen yhtenäiskouluun tai Viitanien kouluun.

***** Kangasvuoren päiväkotikouluun sijoittuvat vuosiluokat 1.-3., poikkeuksena kuitenkin lukuvuosi 2019-2020, jolloin Kangasvuoren päiväkotikouluun siirtyvät Pupuhundan päiväkotikoulun 1.-4. vuosiluokkien oppilaat ja vuosiluokkien 5.-6. oppilaat siirtyvät Huhtasuon yhtenäiskouluun. Lukuvuodesta 2020-2021 alkaen Kangasvuoren päiväkotikoulusta siirtyvät Huhtasuon yhtenäiskouluun 4. vuosiluokkien oppilaat.

Tammirinteen päiväkotikoulu (1.-2. lk) kuuluu hallinnollisesti Jyskän kouluun, Nenäinniemen päiväkotikoulu (1.-3. lk) Tikan kouluun, Haapaniemen päiväkotikoulu (1.-2. lk) Vaajakummun yhtenäiskouluun ja Kuohun päiväkotikoulu (1.-4. lk) Vesangan päiväkotikouluun. Näissä kouluissa oppilaat etenevät koulupolkua pääsääntöisesti hallinnollisesti saman yksikön sisällä.

3.3 Tuen piirissä olevat oppilaat

Tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevan oppilaan koulupaikka määräytyy ensisijaisesti lähikouluperiaatteen mukaan. Oppilaan tuen tarpeesta riippuen hänelle voidaan osoittaa koulupaikka lähikouluperiaatteesta poiketen.

Sairaalaopetusta annetaan Keski-Suomen keskussairaalan lähellä olevassa Kukkulan koulussa.

Mikäli oppilaan tuen tarve on sellainen, ettei hänelle voida osoittaa koulupaikkaa Jyväskylän kaupungin palveluista, hänelle voidaan osoittaa koulupaikka muun opetuksen järjestäjän palveluista. Vieraskuntalaisista erityisen tuen oppilaista tehdään aina kirjallinen sopimus opetuksen järjestäjien kesken.

3.4 Erikoisluokat ja -valinnat

Erikoisluokkia Jyväskylässä ovat ruotsin- ja englanninkieliset opetusryhmät, musiikkiluokat ja urheiluluokat. Niiden oppilaaksiottoalue on koko Jyväskylän kaupunki ja ne on tarkoitettu ensisijaisesti vain Jyväskylän kaupungissa asuville oppilaille (oppilaan kotiosoite).

Vieraskuntalaisten hakijoiden kanssa toimitaan toissijaisen oppilaaksioton mukaisesti. Mikäli hakijoita omasta kunnasta on enemmän kuin haettavia oppilaspaikkoja erikoisluokilla on tarjolla, vieraspaikkakuntalaisia ei kutsuta pääsykokeisiin.

Oppilaan aloittama valinnainen opiskelu (A2-kieli, musiikkiluokka, englannin-/ruotsinkielinen opetus) jatkuu 7. luokalla. Oppilaalle osoitetaan koulupaikka sellaisesta koulusta, jossa opiskelu voi jatkua.

Ruotsinkielinen opetus on tarkoitettu oppilaille, joilla on huoltajan näkemyksen mukaan omana kielenä ruotsi sekä todennettavissa oleva, riittävä ruotsin kielen osaaminen. Ruotsinkielinen opetus järjestetään Kuokkalan yhtenäiskoulun yhteydessä toimivassa ruotsinkielisessä koulussa (Kuokkala svenska skola). Oppitunnilla opetuskielenä on ruotsi, mutta muualla koulussa oppilas saa itse valita kielen, jota käyttää. Jyväskylään muuttavat oppilaat, jotka ovat aiemmin opiskelleet ruotsinkielisessä opetuksessa, hyväksytään oppilaaksi ruotsinkieliseen kouluun.

Englanninkielinen opetus on tarkoitettu pääasiassa ulkomaalaisten perheiden lapsille sekä niille lapsille, jotka ovat asuneet pitkään ulkomailla ja ovat siellä aloittaneet opiskelun englannin kielellä. Englanninkieliseen opetukseen pyrkivä oppilas, joka oleskelee pysyvästi Suomessa ja jonka suomen kielen taito on heikko, ohjataan Jyväskylän perusopetuksen valmis-

tavaan opetukseen. Oppilaan suomen kielen ja englannin kielen taito testataan ennen englanninkielisen opetuksen aloittamista.

Musiikkiluokalle pyrkiville järjestetään erillinen musiikillista lahjakkuutta mittaava testi. Muista kunnista Jyväskylään muuttavat oppilaat, jotka ovat jo opiskelleet musiikkiluokilla, pääsevät täälläkin musiikkiluokalle, jos tilaa on.

Oppilaaksiotto Kilpisen ja Viitaniemen yläkoulujen **urheiluluokille** tapahtuu pääsykokeiden kautta. Muista kunnista Jyväskylään muuttavat oppilaat, jotka ovat jo opiskelleet urheiluluokilla, pääsevät täälläkin urheiluluokalle, jos tilaa on.

4. Toissijainen oppilaaksiotto

Oppilaalla on oikeus pyrkiä myös muuhun kuin kunnan hänelle osoittamaan lähikouluun (toissijainen koulu). Oppilaaksiottopäätös voi tällöin olla määräaikainen. Perusopetuksessa toissijaiseen kouluun hakeutuvan oppilaan koulumatkakustannuksista vastaa aina oppilaan huoltaja (POL 32.3 §)

Luokilla 1-2 toissijaisia oppilaita voidaan ottaa yleisopetuksen opetusryhmään, niin, että opetusryhmän enimmäiskooksi muodostuu 20. Luokilla 3-9 toissijaisia oppilaita voidaan ottaa yleisopetuksen opetusryhmään niin, että opetusryhmän enimmäiskooksi muodostuu 22.

Toissijaisessa oppilaaksiotossa yhdenvertaiset valintaperusteet täyttävillä oppilaille myönnetään koulupaikka seuraavan järjestyksen mukaan:

1. Oppilas asuu Jyväskylässä (oppilaan kotiosoite)
2. Oppilaalla on terveydentilaan liittyvä tai muu perusteltu syy
3. Oppilaan koulumatkan pituus ja tarkoituksenmukaisuus
4. Oppilaan sisarus käy kyseistä koulua

Mikäli edellä mainittujen valintaperusteiden suhteen yhdenvertaisessa asemassa olevia hakijoita on enemmän kuin vapaita oppilaspaikkoja, oppilaat valitaan arpomalla.

Mikäli oppilaspaikkoja jää sen jälkeen, kun Jyväskylässä asuvat toissijaiset hakijat on huomioitu, kouluun voidaan ottaa vieraskuntalaisia oppilaita.

Vieraskuntalaisille oppilaille myönnetään koulupaikka seuraavan järjestyksen mukaan:

1. Oppilaalla on terveydentilaan liittyvä tai muu perusteltu syy
2. Oppilaan koulumatkan pituus ja tarkoituksenmukaisuus
3. Oppilaan sisarus käy kyseistä koulua

5. Valtion koulu ja yksityiset koulut

Jyväskylän Normaalikoulun oppilasalue määritellään vuosittain erillisen sopimuksen mukaisesti. Normaalikoulu rinnastetaan juridisesti yksityiseksi kouluksi. Jyväskylän kaupungin alueella toimii kaksi yksityistä koulua Jyväskylän Rudolf Steiner-koulu ja Jyväskylän kristillinen koulu.

Näihin kouluihin otetaan oppilaat koulujen omien oppilaaksioton periaatteiden mukaan.